

Tablo1. Veteriner hekimlik alanında yapılan gözlemsel çalışmaların raporlanmasında kullanılan STROBE-VET kriterlerinin Türkçe uyarlaması

KONU	MADDE NO	ÖNERİ
Başlık ve Özet	1	(a)Gerçekleştirilen çalışmanın gözleme dayalı bir araştırma olduğunu belirtin ve çalışmanın tasarımını tanımlamak için mümkünse yaygın kullanımı olan bir terminoloji kullanın.
Evveliyat/Gerekeçe	2	(b)Çalışmanın ne amaçla gerçekleştirildiğini, ne şekilde tasarlandığını, sonuçlarını, kısıtlarını ve çalışmada elde edilen bulguların geçerliliğini belirtin.
Amaç	3	Kaleme alınan araştırmanın konusuyla ilişkili geçmiş bilimsel çalışmalara dair bilgi verin ve araştırmanın gerekçesini açıklayın. (a)Daha önce belirlenmiş birincil ve ikincil hipotezlerin varlığına veya yokluğuna açıklık getirerek çalışmanın spesifik amaçlarını belirtin.
Çalışmanın Tasarımı	4	(b)Her bir amaç ve hipotez için geçerli örgütlenme düzeyinin anlaşılır a olmasını temin edin.
Çalışma Koşulları	5	Makalenin başında, çalışmanın tasarımına ilişkin temel hususları açıklayın. (a)Çalışmanın yapıldığı yer(ler) ve zamana (tedarik, maruziyet, izleme ve veri toplama dönemleri dâhil) ilişkin bilgi verin. (b)Mümkün olduğu hallerde, her bir örgütlenme düzeyi için ayrı bilgi verin. (a)İlgili her bir örgütlenme düzeyi için hayvan sahipleri/işletme yöneticileri ve hayvanlara dair uygunluk ölçütlerini belirtin. (b)İlgili her bir örgütlenme düzeyi için hayvan sahipleri/işletme yöneticileri ve hayvanlara dair kaynak ve seçim yöntemi bilgilerini verin.
Katılımcılar	6	(c)Takip/izleme yöntemini belirtin. (d)Eşleştirilmiş çalışmalarda, eşleştirme ölçütlerini ve araştırılan her bir konu için eşleştirilen birey sayısını (sözgelimi, her bir vaka için kontrol sayısı) belirtin. (a)Tüm sonuçları, maruziyetleri, ön göstergeleri, potansiyel karıştırıcı değişkenleri, etki değiştiricileri tanımlayın. Mümkün olduğunda, tanı koymada kullanılan ölçütleri belirtin.
Değişkenler	7	(b)Her bir değişkenin ölçümünün yapıldığı örgütlenme düzeyini belirtin. (c)Hipotez (önerme) temelli çalışmalarda, değişkenler arası anlamlı nedensel yapı açıklanmalıdır (bu amaçla şema/grafik/şekil kullanılması önerilir). (a)İncelenen her bir değişken için veri kaynaklarını ve değerlendirme (ölçüm) yöntemlerini ayrıntısıyla belirtin. Mümkün olduğu hallerde, değerlendirme yöntemlerinin gruplar arası ve zamana göre karşılaştırma sonuçlarını açıklayın. (b)Veri toplamak için bir anket (soru formu) kullanıldıysa bu anketin nasıl hazırlandığı, onaylandığı ve uygulamada nasıl kullanıldığı ile ilgili bilgi verin.
Veri Kaynakları/Ölçüm	8	(c)Mümkün olduğu hallerde, veri toplama görev alan kişiler için körlemeye başvurulup vurulmadığı ile ilgili bilgi verin. (d)Toplanan verilerin doğruluğunu ölçmek için herhangi bir girişimde bulunulup bulunulmadığını belirtin (sözgelimi, birincil araştırmalarda "veri temizliği" için kullanılan yöntemler ile ikincil verilerin geçerliliğinin onaylanması için kullanılan yöntemler).
Yanlılık (Eğilim)	9	Karıştırma, seçim veya bilgi kaynaklı potansiyel yanlılığın önlenmesi için alınmış bir önlem varsa açıklayın. (a)Her bir örgütlenme düzeyi için çalışma ölçeğinin nasıl belirlendiğini açıklayın.
Çalışma Ölçeği	10	(b)Mümkün olduğu hallerde, örneklem büyüklüğünün belirlenmesi sürecinde bağımlı ölçümlerin ne şekilde dikkate alındığını açıklayın. (c)Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında formal bir yöntemle başvurulmuş ise, seçilen etki büyüklüğünün seçilme gerekçesi de dâhil olmak üzere, kullanılan parametreler, varsayımlar ve yöntemler ile ilgili bilgi verin.
Nicel Değişkenler	11	Yapılan analizlerde nicel değişkenlerin ne şekilde ele alındığını açıklayın. Mümkün olduğu hallerde, hangi gruplama yöntemlerinin neden kullanıldığını belirtin.
İstatistikî Yöntemler	12	(a)Çalışmanın her bir amacı için kullanılan istatistikî yöntemleri, bilgili bir okuyucunun söz konusu yöntemleri tekrarlamasına olanak tanıyacak bir ayrıntı düzeyinde açıklayın. Değişken seçimi, karıştırıcı faktörlerin kontrolü ve bağımlı gözlemlere yönelik kontrol yöntemleri için izlenen yaklaşımları açıklayın. (b)Alt grupları incelemenin gerekçesini, bu grupların birbiriyle etkileşimini ve inceleme için kullanılan yöntemleri açıklayın. (c)Eksik veriler için ne yapıldığını belirtin. (d)Mümkün olduğu hallerde; izleme, eşleştirme, karmaşık örnekleme ve analiz çeşitliliğinde eksiklik için benimsenen analitik yaklaşımı açıklayın. (e)Analizlerin sağlamlığını ölçmek için kullanılmış olan bir yöntem (sözgelimi, duyarlılık analizleri veya nitel yanlılık değerlendirmesi) varsa, açıklayın.
Katılımcılar	13	(a)Çalışmanın her bir aşamasındaki ve her bir örgütlenme düzeyindeki hayvan sahibi/işletme yöneticisi ve hayvan sayısını belirtin (sözgelimi, seçilebilir sayı, çalışmaya dâhil olan sayı, izlenen sayı ve analiz edilen sayı). (b)Katılımcı olmaması durumunda, nedenlerini her bir aşama ve örgütlenme düzeyi için belirtin. (c)Açıklamalar için bir akış şemasından ve/veya örgütlenme yapısını gösteren bir şemadan yararlanılabilir.
Maruziyetler ve Olası Karıştırıcılara İlişkin Betimleyici Veriler	14	(a)Çalışmada yer alan katılımcıların özelliklerine (sözgelimi demografik, klinik ve sosyal özellikleri) ve mümkün olduğu hallerde, her bir grup ve örgütlenme düzeyi için maruziyetler ile olası karıştırıcılara ilişkin bilgin verin. (b)Her bir değişken ve örgütlenme düzeyi için verisi eksik olan katılımcı sayısını belirtin. (c)Çalışma tasarımında öngörülmüşse, izleme süresine (ortalama ve toplam süre vb.) dair özet bilgi verin.
Sonuç Verileri	15	(a)Çalışmanın tasarımına uygun ve her bir örgütlenme düzeyi için özet bilgi sunacak şekilde, çalışmada elde edilen sonuçları belirtin. (b)Oranlar ve yüzdelere için pay ve paydayı belirtin. (c)Kesintisiz (sürekli) sonuçlar için yapılan gözlem sayısı ile birlikte bir değişkenlik ölçüsü belirtin.
Başlıca Sonuçlar	16	(a)Düzeltilmemiş tahminleri ve mümkün olduğu hallerde kesinlik derecelerini (sözgelimi, %95 güven aralığı vb.) verin. Hangi karıştırıcıların ve etkileşimlerin düzeltildiğini açıkça belirtin. Kullanılan modeldeki ilgili tüm parametreleri belirtin. (b)Sürekli değişkenlerin kategorilere ayrılması halinde, kategorilerin sınırlarını belirtin. (c)Gerektiğinde, görel risk tahminleri anlamlı bir zaman dilimi için mutlak riske dönüştürülebilir. Duyarlılık/sağlamlık analizi ve alt grubu analizi gibi yapılan diğer analizlere ilişkin bilgi verin. Çalışmanın amaçlarına atıfta bulunarak, elde edilen önemli sonuçları özetleyin.
Diğer Analizler	17	Olası yanlılıkların veya hataların kaynağını dikkate alarak, çalışmanın güçlü yanları ve kısıtlarına dair bir tartışma sunun.
Önemli Sonuçlar	18	Çalışmanın amaçlarını, kısıtlarını, analizlerin çoğunluğu, benzer çalışmalarda elde edilen sonuçları ve eldeki ilgili diğer kanıtları dikkate alarak, elde edilen sonuçların geneline dair dikkatle değerlendirilmiş bir yorumlama yapın.
Güçlü ve Zayıf Yanlar	19	Çalışmada elde edilen sonuçların genellenebilirliğini (dışsal geçerliliğini) değerlendirin.
Yorum	20	(a)Finansman - Çalışmanın finansman kaynağı ve çalışmayı finanse edenlerin çalışmadaki rolü ile ilgili bilgi verin. Ayrıca, gerektiğinde, makalenin temel alınarak yazıldığı esas bir çalışma var ise, bu bilgileri esas çalışma için de verin.
Genellenebilirlik	21	(b)Çıkar Çatışması - Makalenin her bir yazarı için çıkar çatışması bulunup bulunmadığını belirtin. (c)Makalenin yazarlarının rollerini açıklayın - Yazarların şeffaflık beyanı sunması önerilir.
Şeffaflık	22	(d)Etik Onay - Araştırmada insan ve hayvan kullanılabilmesi için alınan etik onaya dair bilgi verin. (e)Kalite Standartları - Araştırma yürütülürken uyulan bir kalite standardı var ise, açıklayın.

STROBE VET:

The literal translation of the STROBE-VET Criteria is given on page 259 of the publication below.

The following steps have been followed for verbatim translation.

Balak T., Günay F., Kaymaz Ö., Çevrimli M.B., Özen D., **Tekindal, MA**, Veteriner hekimlik alanında gözlemsel araştırmaların rapor edilmesi: STROBE-VET kriterlerinin Türkçe uyarlaması, Eurasian J Vet Sci, 2018, 34, 4, 257-264, DOI: 10.15312/EurasianJVetSci.2018.208

Language equivalence study

In the first stage of the study, the original STROBE-VET statement published in 2017 was translated into Turkish independently by 4 authors (TB, MAT, ÖK, FG) and in a meeting held, each statement was checked separately and the necessary revisions were made and a final A consensus has been reached. During the translation phase, the article published by the STROBE-VET group in 2018 and explaining each item with examples was used. In addition, in order to ensure language equivalence, a Turkish checklist for the STROBE-VET statement, whose final version was checked by an expert translator, was created. The STROBE-VET statement, which was adapted to Turkish, was translated from Turkish to English by another expert translator using the rejection method, compared with the STROBE-VET criteria and found a high degree of similarity between them. The Turkish adaptation of the STROBE-VET criteria used in reporting observational studies is shown in Table 1 and the flow diagram followed in this process is summarized in Figure 1.

<http://eurasianjvetsci.org/summary.php3?id=1227>

RESEARCH ARTICLE

Veteriner hekimlik alanında gözlemsel araştırmaların rapor edilmesi: STROBE-VET kriterlerinin Türkçe uyarlaması

Tuba Balak¹, Feyza Günay², Özlem Kaymaz³, Mustafa Bahadır Çevrimli⁴, Dođukan Özen⁵, Mustafa Agah Tekindal^{6*}

¹Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

²Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstatistik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

³Ankara Üniversitesi, Fen Fakültesi, İstatistik Bölümü, Ankara, Türkiye

⁴Selçuk Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Hayvancılık Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

⁵Ankara Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

⁶Selçuk Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

Geliş:16.08.2018, Kabul: 10.10.2018

* matekindal@gmail.com

Reporting observational studies in veterinary research: Turkish adaptation of the STROBE-VET criterias

Eurasian J Vet Sci, 2018, 34, 4, 257-264

DOI: 10.15312/EurasianJVetSci.2018.208

Öz

Amaç: Bu çalışma, STROBE-VET' in Türkçe versiyonunun veteriner hekimlik alanında gözlemsel çalışmaların raporlamasının güçlendirilmesi ve STROBE-VET'in kullanımının araştırmacılar tarafından daha anlaşılır bir hale gelmesini sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: STROBE-VET kriterleri 4 araştırmacı (TB, FG, ÖK, MAT) tarafından her biri diğerinden bağımsız olacak şekilde Türkçe'ye tercüme edilmiş ve tüm grubun bir araya gelmesiyle birleştirilmiştir. Ardından uzman çevirmen tarafından ters çeviri işlemi yapılmış ve kriterlerin uygunluğu değerlendirilmiştir. Türkçe kontrol listesinin tekrarlanabilirliğini değerlendirmek ve araştırmacılar tarafından doğru anlaşılıp anlaşılmadığını anlamak için, DÖ ve MBÇ tarafından veteriner hekimlik alanında 20 çalışma incelenmiştir. Araştırmacılar arasındaki uyum her bir kriter için araştırmacılar arası uyum yüzdesi kullanılarak incelenmiştir. Uyum ayrıca toplam raporlanan kriter sayısı kullanılarak Bland-Altman yöntemi ve sınıf içi korelasyon katsayısı (SKK) kullanılarak da değerlendirilmiştir.

Bulgular: İncelenen çalışmalardaki kriterler, raporlama sıklığında büyük bir farklılaşma göstermektedir. SKK değerleri 0,351 ile 0,890 değerleri aralığında değişmektedir.

Öneri: Türkçe'ye uyarlanmış olan STROBE-VET bildirisinin, dergilerin hakemleri ve editörleri ile veteriner hekimlik alanında çalışan araştırmacılar için bir rehber olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Bland-Altman Methodu, gözlemsel araştırma, sınıf içi korelasyon katsayısı, STROBE-VET

Abstract

Aim: This study, the Turkish version of the STROBE-VET was made to strengthen the reporting of observational studies in the veterinary field and making the usage of the STROBE-VET better understood by the researchers.

Materials and Methods: STROBE-VET criteria have been translated into Turkish by 4 researchers (TB, FG, ES, MAT), each independent from the other. The translation was finalized with the collection of the group. Then, an expert translator was reversed and its compliance with the criteria was evaluated. Secondly, in order to assess the Turkish control list whether it is understood correctly by the researchers, 20 studies in the field of veterinary sciences have been evaluated by two veterinarians (DÖ and MBÇ). The correspondence between the responses of the researchers was examined using the percentage of compliance between researchers for each criterion. In addition, it was assessed using the Bland-Altman Method and the Intraclass Correlation Coefficient (ICC) using the total number of reported criteria.

Results: According to results, criteria has a great variation in the frequency of reporting in the studies. ICC values ranged from 0.351 to 0.890.

Conclusion: The Turkish version of STROBE-VET will be a guide for the referees and editors of journals as well as researchers studying in the field of veterinary science.

Keywords: STROBE-VET, observational study, Bland-Altman Method, intra class correlation coefficient.